

گزینه ۳

۱

خداوند سرشت ما را با خود آشنا کرد و گرایش به خود را در وجود ما قرار داد. از این رو هرکس در خود می‌نگرد و یا به تماشای جهان می‌نشیند، خدا را می‌یابد (خدایابی فطری) و محبتش را در دل احساس می‌کند. آیه "الله نُورُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ" مؤید مشاهده خدا در همه چیز است. گاهی غفلت‌ها سبب دوری ما از خدا و فراموشی یاد خدا می‌شود ولی باز که به خود بازمی‌گردیم، او را در کنار خود یافته و می‌گوییم "دوست نزدیک‌تر از من به من است وین عجب‌تر که من از وی دورم". نیایش و عرض نیاز به پیشگاه خداوند غفلت را کم می‌کند که مناجات پیامبر (ص): "اللَّهُمَّ لَا تَكِلْنِي إِلَىٰ نَفْسِي... مصداقی از نیایش و عرض نیاز به درگاه خداوند است.

گزینه ۲

۲

این سخن امام خمینی "قدس سره" به "بیزاری از دشمنان خدا و مبارزه با آنان" از آثار محبت به خدا اشاره دارد. عاشق روشنایی، از تاریکی می‌گریزد و آن کس که به دوستی با خدا افتخار می‌کند، با هرچه ضد خداست، مقابله می‌نماید. او دوستدار حق و دشمن باطل است. عاشقان خدا پرچم‌دار مبارزه با ستم و ستمگران بوده‌اند. نمی‌شود کسی دوستدار خداوند باشد؛ اما زشتی و ستم را در جامعه ببیند و سکوت اختیار کند. (علت) از این رو، "جهاد در راه خدا" در برنامه تمام پیامبران الهی بوده و بیشتر آنان در حال مبارزه با ستمگران به شهادت رسیده‌اند. (معلول) دین‌داری، با دوستی خدا (تولی) آغاز می‌شود و برائت و بیزاری از دشمنان خدا (تبری) را به دنبال می‌آورد. پس دین‌داری بر دو پایه استوار است: تولی (دوستی با خدا و دوستان او) و تبری (بیزاری از باطل و پیروان او) هرچه دوستی با خدا عمیق‌تر باشد، نفرت از باطل هم عمیق‌تر است. امام خمینی "قدس سره" بر مبنای همین تحلیل، به مسلمانان جهان این‌گونه سفارش می‌کنند: "باید مسلمانان، فضای سراسر عالم را از محبت و عشق نسبت به ذات حق (و نه انسان‌ها) و نفرت و بغض عملی نسبت به دشمنان خدا لبریز کنند." جامعه توحیدی، حکومت کسانی را که خداوند به آن‌ها حق حکومت کردن را نداده است نمی‌پذیرد، با آنان که با خداوند و مسلمانان دشمنی می‌ورزند، دوستی نمی‌کند، با ظالمان مبارزه می‌کند، بنا به فرمان خداوند، از محرومان و مستضعفان حمایت می‌کند و به این سخن خداوند گوش فرا می‌دهد که فرموده است: (بَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ لَلَّذِينَ هُمْ بِالْعَوَدَةِ وَقَد كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ) "ای کسانی که ایمان آورده‌اید دشمن من و دشمن خودتان را دوست نگیرید، [به‌گونه‌ای‌که] با آنان مهربانی کنید. حال آنکه آنان به دین حقی که برای شما آمده است، کفر ورزیده‌اند..." بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه ۱: به خسران زدگی انسان در قیامت ناشی از دینی به‌جز اسلام اختیار کردن اشاره دارد. گزینه ۲: پیروی از خداوند از آثار محبت به خداوند را بیان می‌کند. گزینه ۳: به مراجعت ایمان‌پندان به طاعت برای داوری علیرغم خواست خداوند مبنی بر مأمور بودن به کفر به طاعت اشاره دارد.

گزینه ۴

۳

طبق حدیث پیامبر (ص): "مؤمنان، باتوجه به مراتب اخلاصشان بر یکدیگر برتری پیدا می‌کنند."؛ همچنین پیامبر (ص) در مورد جایگاه مهم و ارزشمند نیت (حسن فاعلی)، کلام "أَمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ: همانا اعمال انسان وابسته به نیت‌های اوست." را بیان فرموده‌اند.

گزینه ۳

۴

مطابق با آیه شریفه (أَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ الْهَوَاهُ...)، خداجویی در فطرت هر انسانی وجود دارد، اما ممکن است انسان در تشخیص یافتن مصداق حق دچار اشتباه شود. کسی که هوای نفس خود را معبود خود بگیرد، در یافتن مصداق حق و تشخیص معبود واقعی که در فطرت هر انسانی نهاده شده است خطا کرده است.

گزینه ۳

۵

وقتی گفته شود خداوند تنها پشتیبان و تکیه‌گاه جهان است، به توحید در ربوبیت که هم مفهوم آیه شریفه (إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَ رَبَّكُمْ) است، اشاره شده است و نتیجه باور به آن، تحقق توحید عملی یعنی سرسپردگی در برابر فرامین الهی است.

قرآن کریم از زبان زلیخا می‌فرماید: "و لئن لم يفعل ما أمره ليسجننّ و ليكوناً مِنَ الضّاعرين: اگر او (یوسف (ع)) آنچه را که او را بدان امر کردم، انجام ندهد، قطعاً او زندانی می‌شود و در زمره خوارشدگان درمی‌آید." و همچنین از زبان یوسف (ع) می‌گوید: "و آلا تصرف عتی کیدهنّ أصبُ اليهنّ: اگر نیرنگشان را از من منصرف نسازی، به سوی آنان (زنان دربار) متمایل می‌شوم."

آیه (قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَ نُسُكِي وَ مَحْيَايَ وَ مَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) به خاطر واژه "لله" به اخلاص اشاره دارد که آیه شریفه (وَ أَنْ اعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ) نیز مبین مفهوم اخلاص است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: به مفهوم توکل و کفایت خداوند برای توکل اشاره دارد.

گزینه ۳: به توحید خالقیت اشاره دارد.

گزینه ۴: بیانگر توحید ربوبیت است و اینکه ربوبیت خداوند علت مردودیت غیر خدا را به پروردگاری گرفتن می‌باشد.

آیه ۴۳ سوره فرقان: "أرأيت من اتخذ الهه هواه افانت تكون عليه وكيلاً: آیا دیدی آن‌کسی که هوای نفس خود را معبود خود گرفت، آیا تو می‌توانی ضامن او باشی [و به دفاع از او برخیزی]؟"

بر مبنای آیه "ألم أعهده إليكم يا بني آدم أن لا تعبدوا الشيطان إنه لکم عدو مبين و أن اعبدوني هذا صراط مستقيم: ای فرزندان آدم، آیا از شما پیمان نگرفته بودم که شیطان را نپرستید که او دشمن آشکار شما است؟ و اینکه مرا پرستید [که] این راه مستقیم است"، هشدار خدا به فراموش‌کنندگان عهد و میثاقش، مبنی بر پرستش خود (خداوند) است و آن را راه راست و درست معرفی می‌کند.

ترجمه آیه ۱۱ سوره حج: "از مردم کسی هست که خدا را بر یک‌جانب و کناره‌ای عبادت و بندگی می‌کند، پس اگر چیزی به او رسد دلش به آن آرام می‌گیرد و اگر بلایی به او رسد از خدا روی‌گردان می‌شود. او در دنیا و آخرت، هر دو زیان می‌بیند؛ این همان زیان آشکار است."

آن‌کس که راه توحید را برمی‌گزیند و در پی آن اندیشه و دل و عمل خویش را برای رضای خدا قرار می‌دهد خطراتی او را تهدید می‌کند و احتمال انحراف از توحید برای او هست. پس باید ببینیم چگونه از حریم اندیشه و دل پاسبانی کنیم تا آفت شرک به آن راه نیابد و عمل ما خالص برای خداوند انجام می‌شود. "پاسبان حرم دل شده‌ام شب همه‌شب تا در این پرده جز اندیشه او نگذارم"

اخلاص به معنای خالص کردن و پاک کردن یک‌چیز از غیر آن است. در کاربرد دینی به این معناست که شخص به اندیشه و دل خود را در جایگاه خدا کند و عملش فقط برای رضای خدا و همان‌گونه که او دستور داده است، انجام شود. طبق این مفاهیم، "تمام جهت‌گیری‌های زندگی سمت وسوی خدایی پیدا کند" صحیح است و با آیه (قُلْ إِنَّمَا أَعْطُكُمْ بِوَأَدِّئِ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ) به علت آنکه تنها موعظه پیامبر باید قیام خالصانه باشد، ارتباط دارد.

بیت مذکور از حافظ به نفوذناپذیری در برابر وسوسه‌های شیطان، از میوه‌های درخت اخلاص اشاره دارد و حضرت علی (ع) فرمود: "خداوند بدان جهت روزه را واجب کرد تا اخلاص مردم را بیازماید."

آنگاه که زلیخا در برابر زنان دربار، رفتار حضرت یوسف (ع) را بیان کرد، گفت: "وَ لَقَدْ رَاوَدتُّهُ عَن نَّفْسِهِ فَاسْتَعْصَمَ: من در پی کامجویی از او بودم و او خویشتن نگه داشت" و به عصمت و پاکدامنی حضرت یوسف (ع) اعتراف کرد. حضرت یوسف (ع) به درگاه خدا عرضه داشت: "وَ اِلَّا تَصْرِفَ عَنِّي كَيْدَهُنَّ اَصْبُ اِلَيْهِنَّ وَ اَكُن مِّنَ الْجَاهِلِينَ: و اگر مکر این زنان را از من دور نگردانی، به آن‌ها میل می‌کنم و از جاهلان می‌گردم"، یعنی گناه نکردن خود را مشروط به یاری از جانب خداوند می‌داند.

مقاومت در برابر دام‌های دشمن قسم‌خورده انسان (شیطان) نیازمند روی آوردن به پیشگاه خداوند و پذیرش خالصانه فرمان‌های اوست. هرچه بیشتر از حرام دور شویم بیشتر در مسیر تقویت اخلاص پیش می‌رویم؛ زیرا دوری از محرمات از راه‌های تقویت اخلاص است.

باید از حریم اندیشه و دل پاسبانی کنیم تا آفت شرک به آن راه نیابد و عمل ما خالص برای خدا انجام شود.

همه موارد درست است به جز مورد "ج" که درست آن "توحید عملی" است نه نظری.

از آنجاکه ایمان همه افراد یکسان نیست و دارای شدت و ضعف است، میزان تأثیرگذاری این اعتقاد، بستگی به درجه ایمان افراد به توحید و یکتاپرستی دارد (رد گزینه‌های ۲ و ۴). هرچه ایمان قوی‌تر باشد (إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَ رَبُّكُمْ)، تأثیر عملی آن در زندگی بیشتر "فَاعْبُدُوهُ"، می‌شود.

بیت صورت سؤال، به "نفوذناپذیری در برابر وسوسه‌های شیطان" از میوه‌های درخت اخلاص اشاره دارد.

ارادت ما ← توحید عملی
ارادت او (خداوند) ← توحید ربوبی